

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01 bylo zjištěno, že v roce 2008 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 25,9 mil. tun**. Oproti roku 2007, kdy produkce dosáhla 25,1 mil. tun, se jedná o slabý nárůst. Rovněž produkce nebezpečného odpadu vzrostla, a to z původních 1 311 tis. tun v roce 2007 na 1 518 tis. tun v roce 2008. Meziročně se tak jedná o nárůst o 15,8 %. Z porovnání dat za roky 2007 a 2008 je ovšem patrné, že podíl nebezpečného odpadu na celkové produkci se výrazně nezměnil (v roce 2007 tvořil 5,2 %, v roce 2008 5,9 %).

1. Podnikový odpad

Činnosti ekonomických subjektů (podniků), jenž jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo celkem 22,2 mil. tun odpadu** (v roce 2007 21,7 mil. tun). Podniky vyprodukovaly v roce 2008 1,5 mil. tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce. Největší nárůst produkce podnikových odpadů, o 16,9 %, byl zaznamenán v odvětví odstraňování odpadních vod a pevného odpadu, čištění města (OKEČ 90). Dále pak ve stavebnictví (OKEČ 45) o 7,5 % a v energetice (OKEČ 40) o 5,2 %.

Naopak nejvýraznější pokles byl zjištěn v odvětví dolování a těžba (OKEČ 10-14). V absolutním vyjádření je hodnota produkce odpadů v tomto odvětví celkově velmi nízká, protože odpady vznikající přímo při dolování a těžbě nepodléhají zákonu o odpadech a tudíž nespádají do statistického zjišťování. Odpady v zjišťování ČSÚ pocházejí z další činnosti podniků, které mají jako hlavní činnost OKEČ 10-14. V tomto případě pokles oproti předchozímu roku způsobila certifikace popílků na výrobky, jež umožnila jejich vyjmutí z kategorie odpadu. Další pokles byl zaznamenán v dopravě (OKEČ 60), ve zpracovatelském průmyslu (15-37) a zemědělství a lesnictví (OKEČ 01-02).

Podle druhu odpadu v roce 2008 ekonomické subjekty vykázaly nejvíce zeminy a kamení (kód odpadu 170504), a to 37 % z celkové produkce podnikového odpadu. Druhá nejvyšší byla produkce železa a oceli 170405 (5,3 %) a dále produkce betonu 170101 (4 %).

Dlouhodobě se ukazuje, že rozhodující podíl produkce odpadů v ČR vzniká jen u malé skupiny podniků. V roce 2008 bylo zjištěno, že **75,7 % z celkové produkce v ČR připadá na 310 podniků**. Jedná se o podniky s objemem produkce nad 10 000 tun za rok. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2008 ilustruje graf č. 6.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Obce v roce 2008 vykázaly 3,6 mil. tun odpadů (nárůst o 4,8 % oproti roku 2007), z toho **produkce komunálního odpadu byla 3,2 mil. tun** (tj. 305 kg na obyvatele v roce 2008, 293 kg na obyvatele v roce 2007). Kromě komunálního odpadu vykazují obce i další odpad vzniklý na jejich území, zejména stavební odpady, odpady z čištění odpadních vod a další odpady zařazené mimo komunální odpad.

Největší podíl komunálního odpadu, 71,9 %, tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 14,3 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty) a 11,4 % tvořil objemný odpad (koberece, nábytek).

Z dlouhodobého hlediska se výše komunálního odpadu pohybuje okolo 3 mil. tun ročně a vykazuje vzrůstající trend. Příznivé změny nastávají ve způsobech sběru komunálního odpadu. V posledních letech obyvatele stále více využívají možnosti tříděného sběru a svozu objemného odpadu. Zatímco v roce 2002 tvořil oddělený sběr 5,9 % produkce komunálního odpadu, v roce 2008 již bylo vytříděno 14,3 %, což v absolutním vyjádření znamená **44 kg vytříděného komunálního odpadu na obyvatele** (16 kg/ob. v roce 2002). Vzhledem k roku 2002 vzrostlo množství vytříděného odpadu téměř třikrát, svoz objemného odpadu o necelou čtvrtinu.

Vývoj produkce komunálního odpadu v letech 2004 - 2008 podle typu sběru shrnuje tabulka č. 6.

3. Nakládání s odpady

Legislativa odpadového hospodářství ČR rozlišuje tři skupiny způsobu nakládání s odpady – využití (R-kódy), odstranění (D-kódy) a ostatní způsoby nakládání (N-kódy).

Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání a předávání jinému subjektu. **Celkem bylo v loňském roce (2008) nakládáno s 28,2 mil. tun odpadu**. Z tohoto množství bylo 7,9 mil. tun využito, 5,9 mil. tun odstraněno a se 14,4 mil. tun odpadu bylo nakládáno ostatními způsoby nakládání. Z celkového

množství využitých odpadů bylo 66,3 % recyklováno (R2 – R6). Odstranění odpadů bylo z 81,6 % zajištěno skládkováním (D1 – D5). Využití odpadů na terénní úpravy zahrnuje největší objem odpadů (39,3 %), se kterými bylo nakládáno v rámci skupiny ostatních způsobů nakládání. Množství odpadu spalovaného (s využitím i bez využití energie) oproti roku 2007 kleslo z 708 tis. tun na 625 tis. tun v roce 2008 (snížení o 11,7 %).

Graf 3 znázorňuje vývoj nakládání s odpady v časové řadě od roku 2002. Z grafu by mohlo na první pohled vyplývat, že postupně dochází ke snižování množství odpadů, které je v ČR využíváno. Je třeba si uvědomit, že v posledních letech došlo k nárůstu ostatních způsobů nakládání. Bylo to způsobeno tím, že některé specifické způsoby nakládání byly z využívání odpadů vyčleněny a zařazeny do skupiny ostatních způsobů nakládání. Ve skutečnosti je proto část využívaných odpadů obsažena i v této skupině.

Srovnatelnost sumárních hodnot ostatních způsobů nakládání za jednotlivé roky, jak prezentuje graf 3, je z výše uvedených důvodů komplikovaná. Přesto lze pro ostatní způsoby nakládání ze statistických dat vysledovat určité trendy vývoje. Od svého zavedení neustále roste např. hodnota zpracování elektroodpadů, množství odpadu využitého na terénní úpravy či množství kompostovaných odpadů.

Celkem bylo v roce 2008 odstraněno 37,2 % **nebezpečných odpadů** (v roce 2007 44,2 %). Nebezpečné odpady byly využity z 18,1 % (v roce 2007 24,6 %). Se zbývajících 44,7% bylo nakládáno ostatními způsoby nakládání. U spalování nebezpečného odpadu (s využitím i bez využití energie) došlo k nárůstu spáleného množství o 9,1 % proti předchozímu roku. Způsoby nakládání s nebezpečnými odpady v letech 2004 – 2008 jsou shrnuty v tabulce č. 9.

4. Spotřeba odpadů jako druhotných surovin na výrobu vybraných výrobků

Zjištěná spotřeba **vybraných odpadů jako druhotných surovin na výrobu vybraných výrobků** činila v roce 2008 u sledovaných podniků (sklářny, hutní závody, stavební firmy apod., od roku 2004 zařazeny i papírny, cementárny a textilní firmy) **3,1 mil. tun**, což je o 6 % méně než v roce 2007. Relativně klesla spotřeba zejména u odpadního skla a odpadního papíru. V tabulce č. 12 je uvedeno, na jaké vybrané výrobky a v jakém množství byly u vybraných ekonomických subjektů odpady jako druhotné suroviny použity v letech 2003 – 2008.

5. Dovoz a vývoz odpadů

Podle statistického zjišťování o odpadech bylo v roce 2008 **dovezeno do ČR 444,5 tis. tun odpadů** (v roce 2007 269,6 tis. tun). Naprostá většina dovozu byla uskutečněna z členských zemí EU a tvořila 437,6 tis. tun (98,4 %). Dovoz ze zemí mimo EU činil pouze 6,9 tis. tun (1,6 %). Největší množství dovezeného odpadu tvořily kovy včetně jejich slitin (ze skupiny odpadů 17), dále odpady ze zařízení na zpracování a využívání odpadů (především plasty a kaučuk). Kromě toho byly do ČR dovezeny vyřazené pneumatiky, papír a lepenka a odpady z výroby a zpracování celulózy.

Dovážený odpad se u nás využívá, dovoz odpadu do ČR za účelem odstranění není povolen. Z dlouhodobého hlediska dovoz odpadů do ČR nepřetržitě stoupá. Objem dovezených odpadů v roce 2008 se oproti roku 2004, kdy bylo sledování dovozu zahájeno, zvýšil o 38,6 %.

Ve sledovaném roce bylo z ČR **vyvezeno 1 870 tis. tun odpadů** a téměř veškerý vývoz byl směřován do členských zemí EU. Největší podíl na vývozu tvořily kovové odpady, které činily 77,9 % z celkové hodnoty vývozu, dále byly vyvezeny papírové obaly, lepenka, sklo, piliny nebo hoblíny.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- i.d. individuální data
- v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)
- z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)